

per altra trayció, que hom lo-y puga provar, deu ésser més en un pal, per lo ces, e que li isca per lo *cuguroz*» (mal llegit *cuguròm* per Moliné i Brasés, que confon la z amb la mena de -m vertical que sovint usen per -z en fi de mot els escribes d'aquest temps: còdex A, n.º II, de l'Arx. Hist. de Mallorca; mentre que altres fonts porten *isca al cap*, cap. CCCI). Amb aquest mot cf. alt-arag. *kokoróea* 'cim del cap' (Alwin Kuhn; Rohlf, ZRPh. LVIII, 399n., 555); a Istria, en parlars italians i avui molts d'eslovens, *kokora* 'floc o serrell de cabells' (Schuchardt, ZRPh. XXVI, 321) i en forma més discrepant Niça *cougouso* «a-boche, tête» (Horning, ZRPh. XIX, 104).

Cogullada apareix des de princ. S. XVI, més generalment en la forma d'assimilació vocàlica *cug-* (Tomí, etc.), «*cugullada*: galerita», OPou (ThPu, 44); a la Vall de Boí la *kugulada* canta per milers en el mes de juliol (Duro, Boí, etc., 1953): és l'Alauda cristata L.' (Serradell, *Sota Terra, Club Muntanyenc* I, 129); *kugulada* anota també a Les Paüls, a la Pobra de Cérvoles, etc.; mentre que la forma bàsica valenciana és *cogullada* (Canyissas, p. 111; «les *cogullaes*, tererroles y demés pardalets», MGadea, T. del Xè); potser en forma mossàrab *kukiládas*, com a sobrenom ètnic del poble baix-aragonés de Mirambell (partit de Castellote, 20 km. OSO de Morella); 1 contret en *cullada* a Canet lo Roig (nota de Porcar), *kuláes* a Quatretonda (1962).

Mall. *cucuiada* (Petra, 1963), i amb aplicació toponímica, *Nə kukəvada* nom d'una penya costera a Capdepera (1968; i mapa Masc. 2B11). Pronúncia amb *ɨ* < -yl- que es justifica per la forma *CUCULLIATA que hem d'atribuir al llatí vulgar, tenint en compte el cast. *cogujada* [c. 1400, DCEC], oc. *couquilhado*, sic. *cucughiata*, amb i partint de CUCULLIO (supra), i significat allusiu a la cresteta típica d'aquesta mena d'alo-

Translatíciament el mot s'aplica així mateix a una mena de planta boscana, a La Pobra de Cérvoles (1935), Ascó, Margalef (la que a d'altres pobles anomenen *ròsta*), *kukuláda* a la Torre de l'Espanyol (*cruixillada* a d'altres pobles). *Blat de kaulá* mena de blat, val., Barxeta (1962). *Fer la cugullada* 'submergir-se en l'aigua' (DÁg.): «la noia omplenà el canti, bo i rabejant voluptuosament les seves mans bullentes en la frescor de l'aigua — Això sí que dóna bo!. No em costaria res de fer-hi la *cogullada*: tinc una cremor a les galtes!», Pous i Pagès (*Quan se fa nosa* I, 171). A Benasc *cugullada* 'papada del puercó': *no ye guaire buena ta minchá(r) la cugullada*» (Ferraz, p. 44): també en parlars castellans. De la idea de *cogulla*, *cucuiá*, 'dalt de tor' deu partir l'alt-arag. *acucutar* 'pujar' usat a Echo: «ta Francia, por la val d'Echo, / p' *acucutar* enta Europa / cuando no sofle lo cierz», versos de Méndez Coarasa (p. p. *Jaca C. d. V.*, 1964, 13b), amb -LL- > -t- com és regular en aqueixos parlars. De *cuculla* de pi: *escucullar un pi* Mascaró, BSAL xxxi.

Cogolet 'grill de nou, de taronja' (Benavarrí, AlCM). *Cogullot. Cogurutxa. Cucorolla. Cucurutxo, -urrutx; cucurutxa; cucurutxat.*

1 Anotat a Olocau del Rei, on diuen *cuquillos* als

habitants del veí poble de Tronchón, 1961.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *cogoll, caoll, cucull, Cugullutx, cugul, cucurulla, cucurull, Sa Barraca des Curuculls, capcurucull, cucurucull, cocoronell, cuculla, cuco, cogulló, culló, cogullons, cuguroç, cogullada, cugullada, cuquillada, cullada, cucullada, cucallada, blat de caullar, fer la cugullada, escucullar un pi, cogolet, cogullot, cogurutxa, cucorolla, cucurutxo, cucurrutx, cucurutxa, cucurutxat.*

Cohabitació, cohabitar, V. haver Coherència, coherent, cohesió, cohesiu, V. adherir Cohet, V. coet Cohibició, cohibir, V. haver Cohobar, V. DCEC cobonestar, V. honest Cohort, V. cort

COI, 'hamaca', del neerl. *kooi*, veg. DCEC, s. v. *coy*.

Coia, coiana, V. colló Coic, V. cuic Coima, coime, V. calúmnia Coincidència, coincident, coincidir, V. incidir (CAURE) Coioneta, V. colló Coir, V. coit i collir Coissor, V. coure

COIT, 'còpula', pres del ll. *coitus*, -ūs, id., derivat del participi de *coire* 'copular-se', pròpiament 'ajuntar-se, acoblar-se', derivat de *ire* 'anar' amb el prefix *co-* 'juntament'. □ 1.ª doc.: mj. S. xv, Ausiàs. Llull va usar també el verb *coir*.

Coitja, V. coure Coitova, V. coure

COIX, del ll. vg. *coxus*, potser derivat del ll. *cōxa* 'anca, flanc'; com que en català antic fou sempre *coixo*, i aquesta és encara la forma general en terra valenciana, sembla que seria un terme de procedència mossàrab; cosa assegurada encara per la derivació de *coxa*, si es confirma, com sigui que aquest dóna *cuixa* amb *ú*, segons la nostra fonètica. □ 1.ª doc.: *coxo*, doc. val. de 1373; *coix*, 1660, DT0.

Primerament en un *Llibre de Memòries* valencià de 1373, com a sobrenom de persona aplicat a un lloc: «sobre los Portals del *Coxo*, de Torrent, de Santa Creu --- sien fetes verdesques ---» (*Misc. Fabra*, p. 172); «Déus, axí com a *coxo*, per la cama de misericòrdia, que ha major que la de justícia», Ant. Canals, *Scipió* (NCL., 57; ed. Miquel i P., p. 24); «Bé m fa saber quant pot en mi Amor! / Ab *coxo* peu m'ha seguit y aturat», Ausiàs XCIX, 5, doncs amb forma bisíl·laba assegurada pel metre. Encara que en el *Tirant* de Martorell l'ed. Ag. porta *coix*, la lliçó bona i conforme a l'ed. pri. sembla ser pertot *coxo*: «ahir éreu sà e alegre, e ara vos veig prou trist, *coxo* e malalt»; i, repetidament, amb referència als defectes que no pot tenir el qui aspira a ser armat cavaller: «e allí examinaren-lo --- si era *coxo* o afollat de algú de sos membres», «gran cosa és senyora, ab sos ulls corporals poder veure si és *coxo* o tort o alesiat de algun de sos membres» (cap. 21, 51 i 86, Ag., ed. Riq., pp. 50, 121, 236); *coixo* G. Guerau de Montmajor, València,